

PÓST- OG FJARSKIPTASTOFNUN

Ákvörðun nr. 6/2016

Samþykki hækkunar á gjaldskrá bréfa innan einkaréttar

I.

Erindi Íslandspósts ohf.

Með bréfi, dags. 6. maí 2016, sendi Íslandspóstur ohf. (hér eftir ÍSP) inn erindi til Póst- og fjarskiptastofnunar (hér eftir PFS) með kröfu um hækkun á gjaldskrá innan einkaréttar (0-50 gr.), sbr. 6. mgr. 16. gr. laga um pósthjónustu nr. 19/2002. ÍSP fór fram á samþykki PFS á hækkun á þeim gjaldskrá sem tilheyra einkarétti sem hér segir:

A: hækkar úr 170 kr. í 175 kr.

B: hækkar úr 155 kr. í 160 kr.

AM: hækkar úr 130 kr. í 135 kr.

BM: hækkar úr 110 kr. í 114 kr.

ÍSP áformaði að breytingin tæki gildi þann 1. júní 2016 og reiknaði félagið með að tekjuauki yrði 55 millj. kr. á árinu 2016 næði hækkunin fram að ganga.

Til stuðnings erindi fyrirtækisins um hækkun á gjaldskrá innan einkaréttar vísaði ÍSP í eftirfarandi gögn og skýringar, sbr. leiðbeiningar sem PFS sendi með bréfi, dags. 6. janúar 2015:

1. *Ársreikningur (samstæða) fyrir árið 2015.*
2. *Kostnaðarbókhald (afkomulíkan) fyrir árið 2015.*
3. *Árshlutauppgjör (samstæða) fyrir janúar til september 2015.*
4. *Útkomuspá ársins (samstæða).*

Fram kom hjá ÍSP að rekstraráætlun hafi áður verið send til PFS og nái hækkun samkvæmt erindi þessu ásamt öðrum breytingum sem fyrirhugaðar eru fram að ganga er gert ráð fyrir að niðurstaða rekstrarársins 2016 verði eins og lagt var upp með við gerð upphaflegrar rekstraráætlunar félagsins fyrir árið 2016, eða um [...]¹ millj. kr. hagnaður.

Í samræmi við ofangreind fylgdi með uppfærð rekstraráætlun ársins 2016 sem samþykkt var á fundi stjórnar ÍSP þann 25. apríl sl.

---

¹Upplýsingar felldar brott vegna trúnaðar. Það sama á við um upplýsingar sem fram koma í hornklofum hér að aftan.

5. *Um fjöllum Íslandspósts um helstu breytingar frá síðasta erindi um verðbreytingar*

Við gerð rekstraráætlana fyrir árið 2016 hafi verið gert ráð fyrir áhrifum kjarasamninga eins og þeir lágu fyrir á árinu 2015. Í þeim kjarasamningi var kveðið á um svokallað SALEK samkomulag sem tryggði aðilum til viðbótar sambærilegar hækkanir og aðrir aðilar vinnumarkaðarins höfðu fengið. Áhrif þessa eru að launakostnaður ÍSP á árinu 2016 er áætlaður um 130 millj. kr. hærrí en gert var ráð fyrir við gerð upphaflegra rekstraráætlana. Hlutfall einkaréttar í framangreindri hækkun launakostnaðar samkvæmt kostnaðarbókhaldi er áætlað um 42% og tekur verðhækkun samkvæmt erindi þessu mið af því.

Samhliða verðbreytingu samkvæmt erindi þessu er gert ráð fyrir tekjuauka vegna annarra vara að fjárhæð um [...] millj. kr. Er þar bæði um að ræða beinar verðhækkanir og viðbótaskjutfna.

Samkvæmt samkomulaginu verða launahækkanir þann 1. maí 2017 4,5% og þann 1. maí 2018 3%. Jafnframt hækkar mótframlag í lífeyrissjóð um 1,5% bæði 1. júlí 2017 og 1. júlí 2018. Í ljósi þess að fyrirséð er að launakostnaður hækki enn frekar á næstu árum telur ÍSP ekki óvarlegt að hækka verðskrá á vörum félagsins nú með þessum hætti, þar sem fyrirsjáanlegt er að verð þurfi að hækka enn frekar á næstu árum til að stranda straum af þeim kostnaði. Þó verður þörf fyrir verðbreytingar, eins og ætíð, metin með hliðsjón af rekstraráætlunum hvers árs.

6. *Sérgreindur rekstrarreikningur fyrir árið 2015*

Jafnframt vísað ÍSP í sérgreindan rekstrarreikning fyrir árið 2015, sem afhentur hefur verið PFS.

7. *Sérgreindur rekstrarreikningur fyrir rekstraráætlun ársins 2016*

Þá liggur fyrir sérgreindur rekstrarreikningur fyrir rekstraráætlun ársins 2016 sem afhentur hefur verið PFS.

8. *Yfirlit yfir afkomu einstakra þjónustuflokka*

Yfirlit yfir afkomu einstakra þjónustuflokka fyrir árið 2015 hefur verið afhent PFS.

9. *Yfirlit yfir afkomu einstakra þjónustuflokka fyrir rekstraráætlun.*

10. *Yfirlit yfir magn og tekjur einkaréttar það sem af er árinu 2016.*

11. *Spá um magn- og tekjuþróun einkaréttar 2016.*

12. *Að unnið sé að innleiðingu þeirra breytinga sem lagt var upp með við gerð rekstraráætlana fyrir árið 2016 og að gert sé ráð fyrir að breytingarnar gangi eftir eins og lagt var upp með.*

13. *Breytingar á öðrum verðskrá,*

Samhliða verðbreytingu samkvæmt erindi þessu er gert ráð fyrir tekjuauka vegna annarra vara að fjárhæð um [...] millj. kr. Er þar bæði um að ræða beinar verðhækkanir og nýja tekjustofna.

Eins og fram kom hér að framan varð viðbótarákvæði kjarasamninga til þess að launakostnaður er áætlaður um 130 millj. kr. hærrí en gert var ráð fyrir þegar rekstraráætlanir ársins 2016 voru unnar. Nauðsynlegt er að tryggja tekjuauka til að standa undir þeim viðbótarútgjöldum og er gert ráð fyrir að einkaréttur standi undir um 42% hluta þess í samræmi við hlutfalla launakostnaðar í kostnaðarbókhaldi, eða um 55 millj. kr. Aðrir tekjustofnar standa undir því sem eftir stendur.

Jafnframt ítrekaði félagið að aðrar áætlanir félagsins hafi gengið eftir.

II. Málsmeðferð

1.

Beiðni um viðbótarupplýsingar

Með tölvupósti, dags. 12. maí 2016, óskaði PFS m.a. eftir eftirfarandi upplýsingum:

- Uppfærða útreikninga á áhrifum kjarasamninga á launakostnað ársins, þar sem áhrif SALEK samkomulagsins eru sérgreind (þ.e. forsendur og útreikningur á 130 millj. kr. hækkun á árinu 2016).
- Árshlutauppgjör 1/1 – 31/3 2016.
- Um aðrar verðbreytingar ÍSP utan einkaréttar.

Í erindi ÍSP, dags. 4. desember 2015, sem lauk með ákvörðun PFS nr. 35/2015, kom eftirfarandi fram í 13. tl.:

„Við gerð rekstraráætlana ársins 2016 er gert ráð fyrir að tekjur utan einkaréttar hækki að meðaltali um [...]% vegna verðbreytinga. Tekjuauki vegna magnaukningar og breytts fyrirkomulags er að auki áætlaður að jafnaði um [...]% en allt að [...]% vegna smærri liða en gert er ráð fyrir því að heildartekjur Íslandspóstis aukist um [...]% milli áranna 2015 og 2016.“

Í 5. tl. í því erindi sem nú er til meðferðar segir m.a. eftirfarandi:

„Samhliða verðbreytingu samkvæmt erindi þessu er gert ráð fyrir tekjuauka vegna annarra vara að fjárhæð [...] millj. Er þar bæði um að ræða beinar verðhækkanir og viðbótarverkjustofna.“

Hafa þær breytingar sem fjallað er um í erindinu frá 4. des 2015 gengið eftir?

Er það rétt skilið að sá tekjuauki sem fjallað er um undir lið 5 í því erindi sem nú er til meðferðar er til viðbótar þeim áætlunum sem gengið var út frá í desember 2015?

2.

Svar Íslandspóstis

Svar ÍSP barst með bréfi, dags. 18. maí 2016. Í því er að finna eftirfarandi gögn:

- Yfirlit yfir kostnaðarleg áhrif SALEK samkomulagsins á einstaka bókhaldslykla.
- Drög að árshlutauppgjöri fyrir janúar til mars 2016.

Einnig kom fram að verðbreytingar sem gert var ráð fyrir í upphafi ársins hafi að mestu gengið eftir. Jafnframt staðfesti ÍSP að sá tekjuauki sem fjallað er um í hinu nýja erindi væri til viðbótar þeim hækkunum sem taldar voru upp í erindinu frá því í desember 2015.

III. Forsendur og niðurstaða

1.

Almennt

Það erindi ÍSP sem hér er til meðferðar byggir á breytingum sem urðu á launakostnaði félagsins í tengslum við SALEK samkomulag aðila vinnumarkaðarins, sem ritað var undir 21. janúar 2016.

Við yfirferð PFS á beiðnum ÍSP um hækkun á gjaldskrá fyrir einkarétt þá byggir PFS á forsendum og niðurstöðum í ákvörðun sinni nr. 16/2012 og vísar þá sérstaklega til viðauka C með ákvörðuninni. Jafnframt er byggt á ákvörðun PFS nr. 18/2013, um úttekt á bókhaldslegum aðskilnaði og kostnaðarbókhaldi Íslandspósts. Fram kemur í ákvörðun PFS nr. 16/2012² að í útreikningi á einingarverðum innan einkaréttar skuli ÍSP byggja á kostnaðarbókhaldi félagsins hverju sinni. Byggja skuli á afkomu síðast liðins árs, en heimilt er að taka tillit til áætlunar um magnþróun og fyrirsjáanlegra breytinga á kostnaði, s.s. vegna kjarasamninga.

Í ljósi þess að gjaldskrá fyrir alþjónustu, en einkaréttur fellur þar undir, skuli taka mið af raunkostnaði við að veita þjónustuna, að viðbættum hæfilegum hagnaði, að þá telur PFS rétt að rekja í stuttum máli hvernig regluverkið ætlast til að ÍSP geri grein fyrir kostnaðargrundvelli gjaldskrár félagsins innan einkaréttar. Slíkt er grundvöllur fyrir því að PFS sé tækt að samþykkja þær beiðnir sem félagið leggur fram um hækkun gjaldskrár innan einkaréttar, sbr. 6. mgr. 16. gr. laga um pósthjónustu. Eðli málsins samkvæmt að þá getur PFS ekki fallist á beiðnir félagsins um hækkun, nema að tiltekin skilyrði hafi verið uppfyllt. Undirliggjandi er það sjónarmið að gjaldskrá félagsins innan einkaréttar skal grundvallast á kostnaðarbókhaldi félagsins.

Við ákvörðun gjaldskrár ÍSP innan einkaréttar er m.a. byggt á eftirfarandi forsendum:

- Kostnaðarbókhaldi sem félagið færir, sbr. 18. gr. laga nr. 19/2012 um pósthjónustu og reglugerð um bókhaldslega aðgreiningu nr. 313/2005, sbr. ákvörðun PFS nr. 18/2013 þar sem þessi skylda var útskýrð og útfærð með ítarlegum hætti.
- Fjölda bréfa innan einkaréttar á hverjum tíma, sem og áætlana um magnþróun innan einkaréttar.
- Fyrirsjáanlegum breytingum á kostnaði, s.s. vegna kjarasamninga.

Eins og fram kemur í rökstuðningi ÍSP er krafa félagsins um hækkun á gjaldskrá einkaréttar sem hér er til umfjöllunar fyrst og fremst byggð á hækkun á launaliðum í tengslum við svokallað SALEK samkomulag sem gert var af aðilum vinnumarkaðarins 21. janúar 2016. Áhrif þessa er að launakostnaður fyrirtækisins er áætlaður um 130 millj. kr. hærri en gert var ráð fyrir við gerð upphaflegra rekstraráætlana fyrir árið 2016. Útreiknað hlutfall einkaréttar er áætlað um 42% og tekur erindið mið af því. Um er að ræða frávík frá ársáætlun félagsins sem gengið var út frá í ákvörðun PFS nr. 35/2015, en með þeirri ákvörðun var síðast samþykkt erindi frá ÍSP um hækkun á gjaldskrá innan einkaréttar. Með hliðsjón af 4. mgr. sbr. 6. mgr. 16. gr. laga um pósthjónustu nr. 19/2002, felst PFS á að umrætt frávík geti verið andlag fyrir hækkun á gjaldskrá félagsins innan einkaréttar.

---

² Sjá einnig úrskurð úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála nr. 5/2012.

2.

Bókhaldslegur aðskilnaður og kostnaðarbókhald

Samkvæmt 3. tl. 18. gr. laga um pósthjónustu, nr. 19/2002, skal PFS tryggja að bókhald rekstrarleyfishafa samræmist reglugerð nr. 313/2005 og skal það staðfest opinberlega.

Jafnframt kemur fram í 1. tl. sömu lagagreinar að:

„Rekstrarleyfishafar skulu í bókhaldi greina kostnað og tekjur vegna alþjónustu frá annarri þjónustu. Rekstrarleyfishafi, sem falinn er einkaréttur ríkisins, sbr. 11. gr., skal í bókhaldi sínu aðgreina annars vegar tekjur og kostnað fyrir sérhverja tegund þjónustu sem fellur undir einkaréttinn og hins vegar aðra alþjónustu. Póstrekendur sem stunda einnig leyfis skylda starfsemi á öðru sviði skulu greina kostnað og tekjur vegna póstarfsemi sinnar frá öðrum kostnaði og tekjum.“

Nánar er gerð grein fyrir kostnaðarbókhaldi og bókhaldslegum aðskilnaði ÍSP í ákvörðun PFS nr. 18/2013 um bókhaldslegan aðskilnað og kostnaðarbókhald Íslandspósts.

Þegar PFS yfirfer beiðni ÍSP um hækkun á gjaldskrá fyrir einkarétt, nú eins og áður, byggir stofnunin á forsendum sem m.a. komu fram í ákvörðun stofnunarinnar nr. 16/2012 og bendir þá einkum á viðauka C með ákvörðuninni. Fram kom í ákvörðun PFS að í útreikningi á einingarverðum innan einkaréttar skyldi ÍSP byggja á kostnaðarbókhaldi félagsins hverju sinni. Byggja skyldi á afkomu síðast liðins árs, en heimilt væri að taka tillit til áætlunar um magnþróun og fyrirjáanlegra breytinga á kostnaði, s.s. vegna kjarasamninga.

Eins og fram kemur í ákvörðun PFS nr. 18/2013 „Úttekt á bókhaldslegum aðskilnaði og kostnaðarbókhaldi Íslandspóst ohf.“ að þá taldi PFS að kostnaðarbókhald ÍSP byggði í megindráttum á viðurkenndri aðferðarfræði í samræmi við ákvæði laga nr. 19/2002 um pósthjónustu og reglugerð nr. 313/2005 um bókhaldslega og fjárhagslega aðgreiningu í rekstri póstrekkenda.

PFS leitast við í ákvörðunum um gjaldskrá að jafna tekjum á móti gjöldum hverju sinni. Í því skyni er miðað við nýjustu raunupplýsingar um tekjur, kostnað, magn o.fl. ásamt áætlun viðkomandi árs. Á sama tíma þarf að hafa í huga ákvæði póstlaga um að gjaldskrá skuli taka mið af raunkostnaði hverju sinni ásamt hæfilegum hagnaði. Ákvarðanir PFS taka mið af þeim upplýsingum og gæðum þeirra sem ÍSP leggur fram og ber ábyrgð á hverju sinni, svo og tímasetningum umsókna.

Í ákvörðun PFS nr. 18/2013, kom m.a. fram að kostnaðarbókhald og bókhaldslegur aðskilnaður ÍSP byggði í meginatriðum á viðurkenndri aðferðarfræði í samræmi við ákvæði 18. gr. laga nr. 19/2002 og reglugerð nr. 313/2005 um bókhaldslega og fjárhagslega aðgreiningu í rekstri póstrekkenda. Framangreint var staðfest með sérstakri yfirlýsingu þann 30. júní 2015³ þar sem byggt var á ABC kostnaðarlíkani. Tók yfirlýsingin til kostnaðarbókhalds félagsins til ársins 2012. Með yfirlýsingu PFS⁴ sem birt var þann 4. mars 2016 var staðfest af hálfu stofnunarinnar að kostnaðarbókhald og bókhaldslegur aðskilnaður ÍSP fyrir árin 2013 og 2014 væri í samræmi við viðurkennda aðferðarfræði og ákvæði laga um pósthjónustu og fyrirnefnda reglugerð um bókhaldslega og fjárhagslega aðgreiningu í rekstri póstrekkenda. Jafnframt kemur fram að

³ <https://www.pfs.is/um-pfs/frettir/frett/2015/06/30/Yfirlit-PFS-vegna-bokhaldslegs-adskilnadar-hja-Islandsposti/>

⁴ <https://www.pfs.is/um-pfs/frettir/frett/2016/03/04/PFS-birtir-yfirlit-yfir-bokhaldslegan-adskilnad-Islandsposts-vegna-aranna-2013-og-2014/>

verðgrundvöllur einkaréttar hjá ÍSP sé í samræmi við 16. gr. laga um pósthjónustu. Yfirferð PFS vegna ársins 2015 mun ljúka á næstu vikum.

Í gjöldum einkaréttar er meðtalin sá kostnaður sem einkarétti er heimilt að greiða niður vegna alþjónustu sem ekki fellur undir einkarétt, í samræmi við 2. málsl. 6. mgr. 16. gr. laga nr. 19/2002 um pósthjónustu. Á það sérstaklega við um kostnað vegna útburðar í dreifbýli og rekstur afgreiðslunets eins og fram kemur í ákvörðun PFS nr. 17/2015.

Miðað við þetta umfang alþjónustubyrðar félagsins dró stofnunin þá ályktun að gjaldskrá ÍSP innan einkaréttar hafi verið eðlileg og að tekjur félagsins af einkarétti á árunum 2013 til 2014 hefðu staðið undir alþjónustubyrði félagsins.

Hins vegar er ennþá ágreiningur um hvaða forsendur, og þar með hver fjárhæð alþjónustubyrðar félagsins er, en fyrrnefnd ákvörðun PFS nr. 17/2015 hefur verið kærð til úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála. Mögulegt er að niðurstaða nefndarinnar breyti forsendum og niðurstöðu bókhaldslegs aðskilnaðar fyrirtækisins til framtíðar. Á það einkum við ef sjónarmið ÍSP verða ofan á.

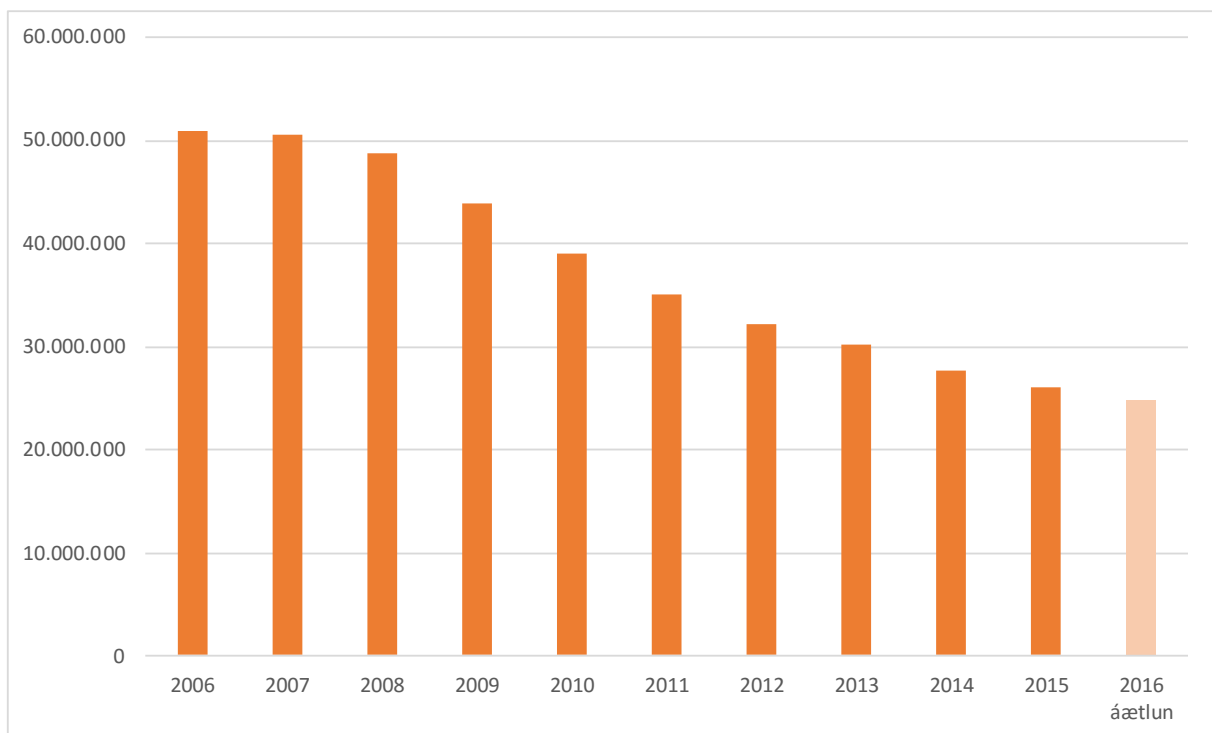
3.

Magnþróun

Eins og fram kemur í erindi ÍSP þá hefur sú spá um magnþróun innan einkaréttar á árinu 2016 gengið eftir í samræmi við ákvörðun PFS nr. 35/2015.

Myndin hér að neðan sýnir hvernig þróunin hefur verið í fjölda bréfa innan einkaréttar frá árinu 2006, magn fyrir 2016 byggir á áætlun ársins.

Mynd 1 - Fjöldi bréfa 0 - 50 gr., árin 2006 – 2016

Heimild: Íslandspóstur.

4.

Niðurstaða PFS um kröfu ÍSP um hækkun gjaldskrár innan einkaréttar

Í erindi sínu, dags. 6. maí sl. ásamt viðbótarupplýsingum, dags. 18. maí sl., fór ÍSP fram á samþykki PFS fyrir eftirfarandi hækkunum á gjaldskrá einkaréttar sem félagið áformaði að tækju gildi 1. júní 2016:

A: hækkar úr 170 kr. í 175 kr.

B: hækkar úr 155 kr. í 160 kr.

AM: hækkar úr 130 kr. í 135 kr.

BM: hækkar úr 110 kr. í 114 kr.

Samtals nema framangreindar hækkunir rúmlega 3% miðað við vegið meðaltal eða sem samsvarar um 55 millj. kr. tekjuauka ef gengið er út frá sömu forsendum um magn og gert var með ákvörðun PFS nr. 35/2015.

PFS byggir á þeim upplýsingum og forsendum sem koma fram í erindi ÍSP, auk frekari skýringa og gagna sem stofnun hefur aflað samhliða yfirferð á erindi ÍSP. Jafnframt er litið til fyrri ákvarðana PFS, sérstaklega ákvörðunar nr. 35/2015 um þróun helstu magn og kostnaðarliða.

Eftirfarandi eru meginþættir sem PFS leggur til grundvallar við mat á erindi ÍSP um hækkun gjaldskrár einkaréttar:

- Gengið er út frá að kostnaðar- og magnþróun verði sú sama og gert var ráð fyrir í ákvörðun PFS nr. 35/2015.
- Frávik frá áætlun ársins er að áhrif SALEK samkomulagsins verði þau sem fram kemur í erindi ÍSP, þ.e. að launakostnaður hækki um 130 millj. og af þeim kostnaði beri einkaréttur félagsins 42%.

Þegar ofangreindir liðir eru metnir heildstætt þá eru að mati PFS forsendur séu til staðar fyrir hækkun á gjaldskrá innan einkaréttar á árinu 2016, eins og ÍSP fer fram á.

5.

Samanburður gjaldskráa á Norðurlöndum⁵

Samkvæmt 4. mgr. 16. gr. laga um pósthjónustu eiga gjöld fyrir alþjónustu að vera almenningi viðráðanleg.

Tilfni er til þess að bera gjaldskrá ÍSP eftir framangreinda hækkun saman við sambærilegar gjaldskrár á Norðurlöndunum, sem eru í gildi í dag.

Við samanburð á viðkomandi gjaldskráum þarf m.a. að hafa í huga að á Íslandi er alþjónustuskýlda um 5 daga útburð í viku eins og í Svíþjóð og Finnlandi, en skyldan er 6 dagar í Noregi og Danmörku, sem leiðir til meiri dreifingarkostnaðar í viðkomandi löndum. Einnig

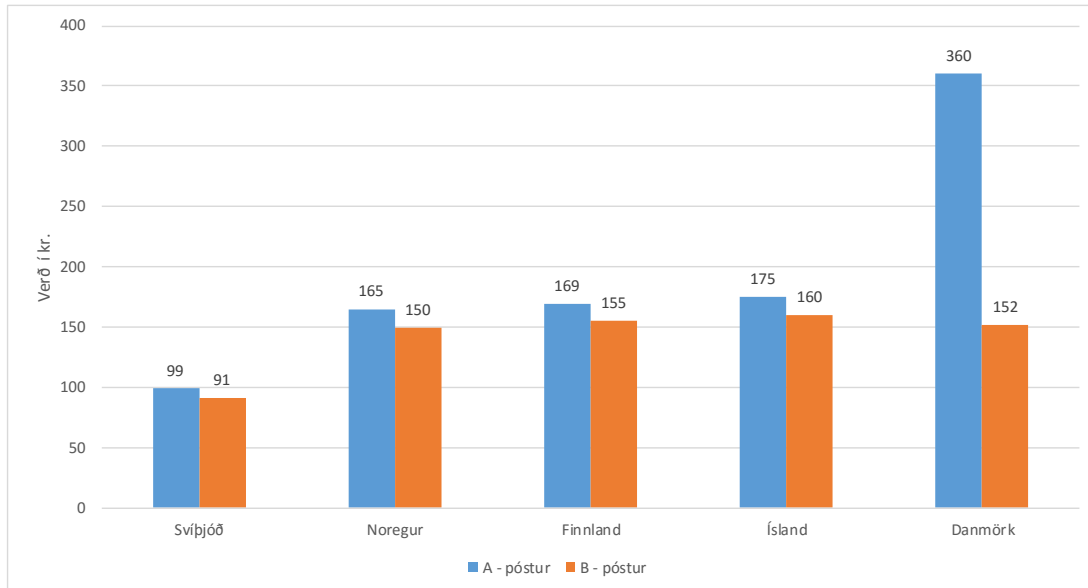
---

⁵ Í samanburðinum miðar PFS við ódýrasta þyngdarflokk sem neytendum stendur til boða, en um getur verið að ræða 0-20 gr. eða 0-50 gr. í einstökum löndum. Einnig er horft til þess að um 90% af einkaréttarpósti á Íslandi var undir 20 gr. áður en 0-20 gr. og 21-50 gr. þyngdarflokkarnir voru sameinaðir í einn 0-50 gr. flokk þann 1. mars 2010.

að innifalið í gjaldskrá fyrir Noreg er 25% vsk, en enginn vsk er lagður á 0-50 gr. pósti á hinum Norðurlöndunum.⁶

Mynd 2 sýnir samanburð í krónum talið sem leiðir fram að ÍSP er næst dýrastur í verðlagningu á A pósti, en dýrastur í B pósti á Norðurlöndum.

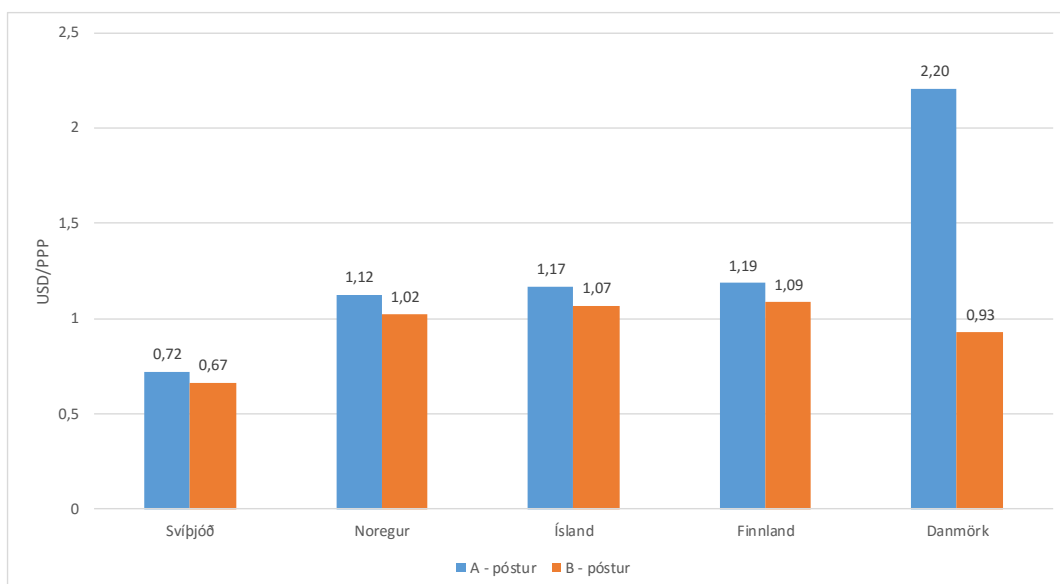
Mynd 2 – Norrænn verðsamanburður⁷

Heimild: Póst- og fjarskiptastofnun.

Mynd 3 sýnir að ef gjaldskrá ÍSP er borin saman við sömu gjaldskrár miðað við jafnvirðisgildi, kemur í ljós að fyrirtækið er í 3ja sæti hvað varðar verðlagningu á A pósti og næst dýrastir í B pósti.

Mynd 3 - Norrænn verðsamanburður í US m.v. jafnvirðisgildi (PPP)⁸

Heimild: Póst- og fjarskiptastofnun/Teligen.

⁶ Virðisaukaskattur var felldur niður í Svíþjóð þann 1. apríl 2016.

⁷ Miðað er við meðaltal miðgengis viðkomandi gjaldmiðla fyrir mánuðina febrúar til apríl 2016 skv. Seðlabanka Íslands.

⁸ Jafnvirðisgildi (PPP), sýnir hve mikið þarf til að kaupa sama magn vöru og þjónustu í einstökum löndum.

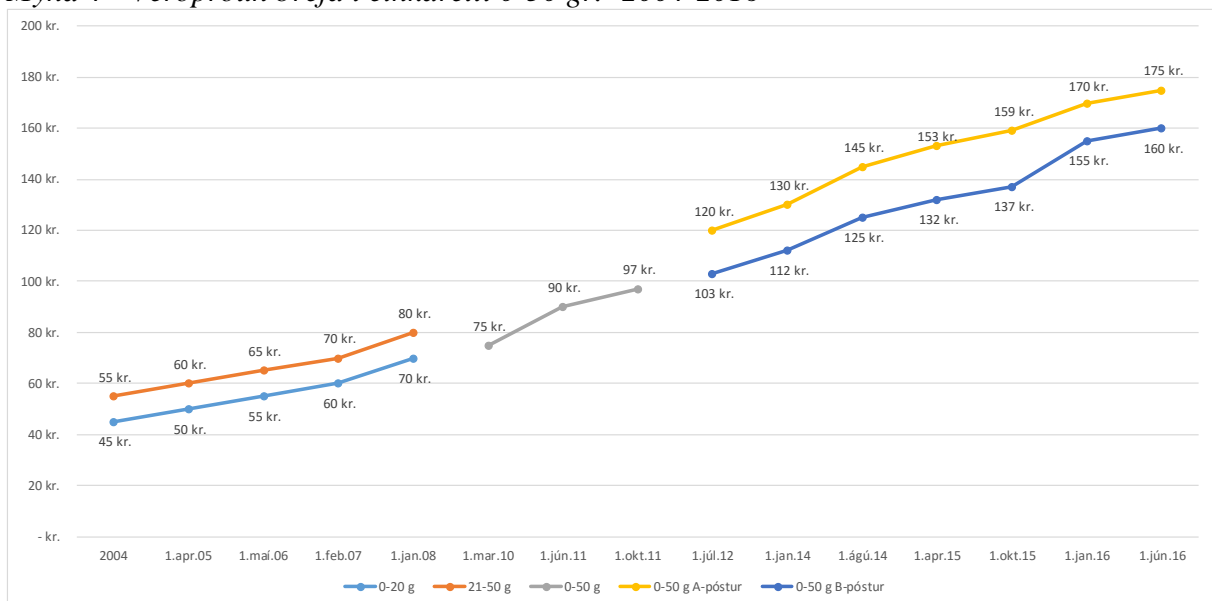
Eftir hækkun á gjaldskrá ÍSP þá sýnir framangreindur samanburður að verð fyrir bæði A og B póst eru með þeim hæstu í samanburði við önnur norræn lönd hvort sem horft er til samanburðar sem byggir á jafnvirðisígildi eða krónutölum. Hafa verður þó í huga að litlu munar í verðlagningu á milli Íslands, Noregs og Finnlands.

6.

Verðþróun 2004 - 2016

Á mynd 4 má sjá yfirlit yfir verðþróun bréfa innan einkaréttar á tímabilinu 2004 til og með 1. júní 2016.

Mynd 4 - Verðþróun bréfa í einkarétti 0-50 gr.⁹ 2004-2016

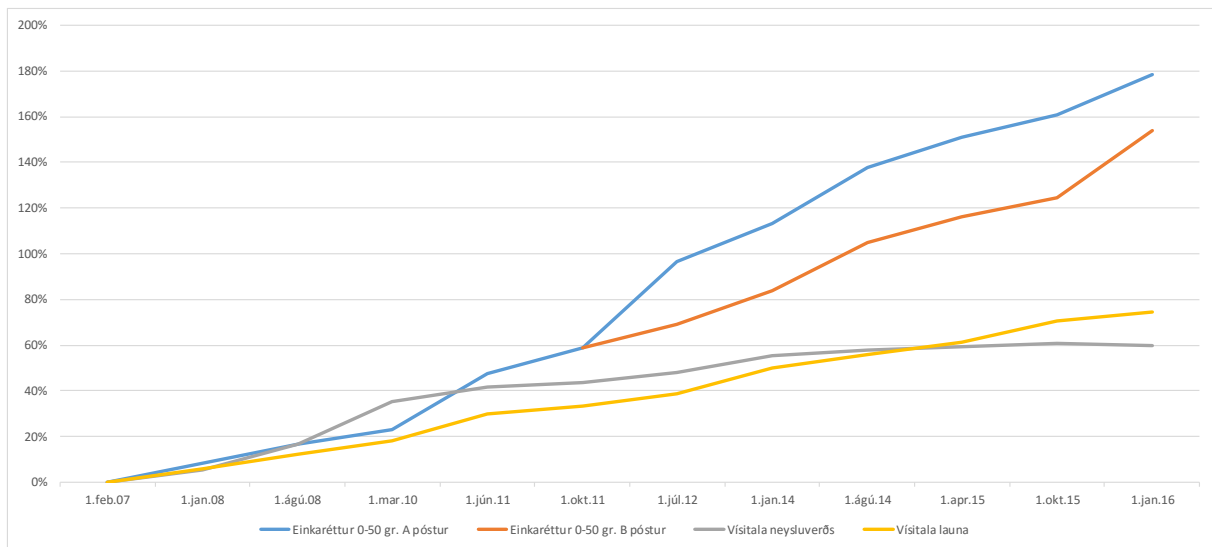

Heimild: Póst- og fjarskiptastofnun.

Ef litið er til verðþróunar á burðargjöldum á bréfum innan einkaréttar á tímabilinu frá 2007 til 2016, samanborið við vísitölu neysluverðs og vísitölu launa, sbr. mynd 5, þá kemur í ljós að lengst af er hækkun burðargjalda í takt við hækkun á vísitölu launa og neysluverðsvísitölu, eða allt til ársins 2010. Frá þeim tíma hefur ekki verið fylgni milli hækkunar bréfa og þróunar verðlags þar sem verð bréfa hefur hækkað talsvert umfram hækkun framangreindra vísitalna, en á árunum 2007 til 2016 hækkaði gjaldskrá A pósts um 179% og B pósts um 154%. (Hér gætir m.a. áhrifa hinnar miklu magnminnkunar innan einkaréttar, en magnið minnkaði um 48% á árunum 2007 til 2015).

⁹ Þar sem þyngdarflokkar fyrir 0-20 gr. og 0-50 gr. voru sameinaðir í einn flokk 0-50 gr., frá og með 1. mars 2010 er ekki um eiginlegt verð fyrir sameiginlegan flokk að ræða fyrr en eftir þann tíma. Verð fyrir 0-50 gr. fyrir árin 2003 - 2010 byggir því á útreikningi þar sem vegið meðaltal magn bréfa í sitt hvorum þyngdarflokknum er margfaldað við verð á hverjum tíma.

Mynd 5 - Verðþróun bréfa í einkarétti 0-50 gr. m.v. vísitölu neysluverðs og launa 2007-2016

Heimild: Póst- og fjarskiptastofnun.

7.

Niðurstaða

ÍSP er skylt að veita alþjónustu á grundvelli rekstrarleyfis, sem upphaflega var útgefið 3. desember 2007, en hefur síðan þá verið framlengt nokkrum sínum nú síðast með bréfi PFS, dags. 30. desember 2015. Rekstrarleyfið afmarkar alþjónustuskyldur ÍSP ásamt því að fela fyrirtækinu að fara með einkarétt ríkisins á dreifingu á póstsendingum undir 50 gr.

Samkvæmt 4. mgr., sbr. 6. mgr. 16. gr. laga um póstpjónustu nr. 19/2002, skal gjaldskrá félagsins innan einkaréttar, sem PFS er skylt að samþykkja, byggja á raunkostnaði að viðbættum hæfilegum hagnaði. Til að tryggja að svo sé afhendir ÍSP stofnuninni árlega sundurliðaðar bókhalds- og fjármálaupplýsingar. Þetta er gert í samræmi við ákvæði 18. gr. laga nr. 19/2002 um póstpjónustu og reglugerðar nr. 313/2005 um bókhaldslega og fjárhagslega aðgreiningu í rekstri póstrekkanda.

Með ákvörðun PFS nr. 18/2013 lauk fyrstu heildstæðu yfirferð PFS á bókhaldslegum aðskilnaði og kostnaðarbókhaldi ÍSP. Í framhaldinu hefur PFS birt yfirlit vegna bókhaldslegs aðskilnaðar félagsins nú síðast með yfirlýsingu sem birt var þann 4. mars 2016. Niðurstaða stofnunarinnar hefur verið að kostnaðarbókhald og bókhaldslegur aðskilnaður ÍSP sé í samræmi við viðurkennda aðferðarfræði og ákvæði laga um póstpjónustu og fyrrnefnda reglugerð um bókhaldslega og fjárhagslega aðgreiningu í rekstri póstrekkanda. Af þessu leiðir að verðgrundvöllur einkaréttar hjá ÍSP er í samræmi við áskilnað 4. mgr. 16. gr. laga um póstpjónustu, sbr. 6. mgr. 16. gr. sömu laga.

Í gjöldum einkaréttar er meðtalinn sá kostnaður sem einkarétti er heimilt að greiða niður vegna alþjónustu sem ekki fellur undir einkarétt, í samræmi við 2. málsl. 6. mgr. 16. gr. laga nr. 19/2002 um póstpjónustu. Á það sérstaklega við um kostnað vegna útburðar í dreifbýli og rekstur afgreiðslunets eins og fram kemur í ákvörðun PFS nr. 17/2015. Jafnframt hefur PFS talið miðað við þetta umfang alþjónustubyrðar félagsins að ekki sé hægt að draga aðra ályktun en að gjaldskrá ÍSP innan einkaréttar hafi verið eðlileg og einkarétturinn hafi staðið undir alþjónustubyrði félagsins.

Í þeirri beiðni sem nú liggur fyrir er farið fram á að gjaldskrá félagsins innan einkaréttar hækki um rúmlega 3% miðað við vegið meðaltal eða sem samsvarar um 55 millj. kr. tekjuaukningu á árinu 2016 ef hækkunin tekur gildi 1. júní nk., vegna svokallaðs SALEK samkomulags sem gert var af aðilum vinnumarkaðarins og skrifað var undir 21. janúar 2016. Um frávík er að ræða frá þeim forsendum sem gengið var út frá í ákvörðun PFS nr. 35/2015 og hækkun á launaliði félagsins fellur eðli málsins samkvæmt undir raunkostnað félagsins, sbr. 4. mgr. 16. gr. laga um pósthjónustu. Þannig gæti PFS ekki krafist þess að þessum aukna kostnaði yrði mætt með einhverjum öðrum hætti, en „sjálfvirkri“ hækkun á gjaldskrá innan einkaréttar vegna þess hluta hins aukna kostnaðar sem tilheyrir einkaréttinum samkvæmt kostnaðarbókhalda félagsins.

Með vísan til alls framangreinds, sbr. 6. mgr. 16. gr. laga um pósthjónustu nr. 19/2002, telur PFS forsendur fyrir framangreindri hækkun á gjaldskrá innan einkaréttar grundvelli hækkunar á launakostnaði innan einkaréttar sem ÍSP lagði til grundvallar í erindi sínu.

PFS bendir á að hinar öru hækkunir undanfarin misseri á einkaréttarpósti geta haft neikvæð áhrif á eftirspurn eftir viðkomandi þjónustu og hraðað magnminnkun með tilheyrandi óhagkvæmni í rekstri félagsins.

PFS byggir samþykki sitt á framlögðum gögnum ÍSP og öðrum upplýsingum sem fyrirtækið hefur lagt fram sem rökstuðning fyrir hækkun gjaldskrár innan einkaréttar, s.s. reikningskilum og sundurliðunum á einstökum tekju- og kostnaðarþáttum.

Ákvörðunarorð

Með vísun til 6. mgr. 16. gr. laga um pósthjónustu nr. 19/2002 samþykkir Póst- og fjarskiptastofnun erindi Íslandspósts ohf. um hækkun gjaldskrár innan einkaréttar, sbr. erindi félagsins, dags. 6. maí 2016.

Fyrirtækinu er því heimilt að breyta gjaldskrá fyrirtækisins innan einkaréttar með eftirfarandi hætti:

A: hækkar úr 170 kr. í 175 kr.

B: hækkar úr 155 kr. í 160 kr.

AM: hækkar úr 130 kr. í 135 kr.

BM: hækkar úr 110 kr. í 114 kr.

Ákvörðun þessi er kæránleg til úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála, sbr. 13. gr. laga nr. 69/2003, um Póst- og fjarskiptastofnun. Kæran skal berast úrskurðarnefnd innan fjögurra vikna frá því viðkomandi var kunnugt um ákvörðun Póst- og fjarskiptastofnunar. Um kostnað vegna málskots fer samkvæmt 5. mgr. 13. gr. sömu laga, auk þess sem greiða ber sérstakt málskotsgjald að upphæð kr. 150.000, skv. 6. gr. reglugerðar nr. 36/2009 um úrskurðarnefnd fjarskipta- og póstmála.

Reykjavík, 30. maí 2016

Hrafnkell V. Gíslason

Friðrik Pétursson